

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2019
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΠΟΛΥΣΗΣ
ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ

Μάθημα: ΛΟΓΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Πέμπτη 20 Ιουνίου 2019

07:45 – 09:45

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΡΕΙΣ (3) ΣΕΛΙΔΕΣ.

Να απαντήσετε σε όλα τα θέματα.

ΜΕΡΟΣ Α΄

(20 μονάδες)

A1. Καθένα από τα στοιχεία της στήλης Α αντιστοιχεί με ένα στοιχείο της στήλης Β. Να γράψετε στο τετράδιο εξέτασής σας τους αριθμούς της **στήλης Α** και δίπλα από τον κάθε αριθμό το γράμμα της **στήλης Β** το οποίο αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Ιδεαλιστικός μονισμός	α. «Κατηγορική προस्ताγή»
2. Φυσικαλισμός	β. «Πνεύμα»
3. Αριστοτέλης	γ. «Θεωρία της ταυτότητας»
4. Καντ	δ. «Θεωρία της αλληλεπίδρασης»
5. Ντεκάρτ	ε. <i>Ηθικά Νικομάχεια</i>

(5 X 2 = 10 μονάδες)

A2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λανθασμένο, γράφοντας στο τετράδιο εξέτασής σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη «**σωστό**» ή «**λάθος**».

α. Είναι σχεδόν γενικά αποδεκτό ότι το κυριότερο ερώτημα της μεταφυσικής είναι το «τι είναι το ον».

β. Η ηθική φιλοσοφία διερευνά βασικές έννοιες, όπως αξίες, κανονιστικές αρχές, δικαιώματα και καθήκοντα, που αφορούν στη ρύθμιση της συμπεριφοράς μας απέναντι στους συνανθρώπους μας.

γ. Το ερώτημα «Γιατί να υπάρχουν τα όντα και όχι το τίποτα;» δεν είναι ένα μεταφυσικό ερώτημα.

δ. Ορισμένοι φιλόσοφοι με υλιστική διάθεση, ακολουθώντας τον Σπινόζα, ισχυρίζονται ότι θα έπρεπε να υιοθετήσουμε μία θεωρία διπλής όψης. Η θεωρία αυτή δέχεται μόνο ένα είδος φυσικών οντοτήτων, των οποίων όμως η ουσία έχει δύο διαφορετικά, αναπόσπαστα συνδεδεμένα είδη ιδιοτήτων, τις πνευματικές και τις υλικές.

ε. Μία από τις πρώτες αναλύσεις σχετικά με την καλλιτεχνική δραστηριότητα, από την εποχή του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, επισημαίνει ότι η τέχνη αποτελεί έκφραση των συναισθημάτων του δημιουργού.

(5 X 2 = 10 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Β´

(40 μονάδες)

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα (έκτασης 100-150 λέξεων) για τους δύο όρους που ακολουθούν:

(α) «Φυσικαλισμός»

(β) «Ωφελιμισμός»

B2. Ποια είναι τα δύο βασικά ήδη μονισμού; Εξηγήστε.

B3. Ποιες δυσκολίες έχει να αντιμετωπίσει κάποιος που επιθυμεί να ακολουθήσει τη γραμμή του ωφελιμισμού; Εξηγήστε.

B4. Τι εννοεί ο Αριστοτέλης υποστηρίζοντας ότι ο άνθρωπος είναι «έλλογο ον»; Εξηγήστε.

B5. Γιατί φαίνεται να είναι απαραίτητη η πολιτική οργάνωση των ανθρώπινων κοινωνιών; Εξηγήστε.

(5 X 8 = 40 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Γ´

(40 μονάδες)

Γ1. Αφού μελετήσετε τα πιο κάτω παραθέματα και αξιοποιήσετε τις φιλοσοφικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στο ερώτημα που ακολουθεί:

Παράθεμα 1ο:

«Κάθε ανθρώπινη συμπεριφορά μπορεί να είναι κατά τον Αριστοτέλη ελλειπτική, υπερβολική ή μεσαία. Η υπερβολή και η έλλειψη ως άκρα χαρακτηρίζονται κακίες, ενώ

το μέσο αρετή. Η μεν υπερβολή αξιολογείται ως ελαττωματική, η έλλειψη ως αφορμή κατάκρισης και η μεσότητα ως αφορμή επαίνου, επειδή ευκολότερα κάποιος ακολουθεί την κακία και δυσκολότερα την αρετή».

(Αριστοτέλης, *Ηθικά Νικομάχεια*, 1106b)

Παράθεμα 2ο:

«Ο δε Μ. Βασίλειος αφού χαρακτηρίζει την αρετή ως μεσότητα και συμμετρία, αξιολογεί τις ελλείψεις και τις υπερβολές ως αμετρία και αίσχος».

(Μέγας Βασίλειος, *Εις Ησαΐαν* 174, PG 30, 409c)

Ερώτημα: Ποια θεωρία του Αριστοτέλη διαφαίνεται μέσα από το πρώτο παράθεμα; Αφού αναλύσετε την ιδέα αυτή, λαμβάνοντας υπόψη τις φιλοσοφικές έννοιες της «ευδαιμονίας» και της «αρετής», να εξετάσετε και να εξηγήσετε εάν ο Μέγας Βασίλειος, με βάση το δεύτερο παράθεμα, συμφωνεί με τη συγκεκριμένη θεωρία του Αριστοτέλη.

Γ2. Αφού μελετήσετε τα πιο κάτω παραθέματα και αξιοποιήσετε τις φιλοσοφικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στο ερώτημα που ακολουθεί:

Παράθεμα 1ο:

«Ενώ στην πραγματεία "Για την ανισότητα ανάμεσα στους ανθρώπους" ο Ρουσσώ διατείνεται, πως ο πόλεμος ξεσπά με την εμφάνιση της ιδιοκτησίας και της κοινωνίας, στο "Κοινωνικό Συμβόλαιο" ισχυρίζεται ότι το Συμβόλαιο και το Κράτος περιορίζουν σημαντικά τους πολέμους και την ανασφάλεια της φυσικής κατάστασης».

(Ζαν Ζακ Ρουσσώ, *Το Κοινωνικό Συμβόλαιο*, εκδ. Δ. Δαρέμα, Αθήνα 1963, σ. 26-27)

Παράθεμα 2ο:

«Ο Χομπς ισχυρίζεται ότι για να αποκτήσουν, επομένως, νόημα τα ονόματα δίκαιο και άδικο πρέπει να υπάρξει μία εξαναγκαστική εξουσία που να επιβάλλει σε όλους εξίσου την τήρηση των συμβάσεων, απειλώντας τους με τιμωρία μεγαλύτερη του οφέλους που προσδοκούν να αποκομίσουν από την αθέτησή τους».

(Τόμας Χομπς, *Λεβιάθαν*, Τόμος Α', εκδ. Γνώση, Αθήνα 1989, σ. 213)

Ερώτημα: Αφού εξηγήσετε την κύρια ιδέα η οποία διατυπώνεται μέσα από το πρώτο παράθεμα να εξετάσετε και να εξηγήσετε τι εισηγείται ο Χομπς, με βάση το δεύτερο παράθεμα, διατυπώνοντας ταυτόχρονα και τη δική σας άποψη.

(2 X 20 = 40 μονάδες)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ